

Zpráva o činnosti Československé psychologické společnosti při ČSAV za rok 1988

1. Vědecká a odborná činnost společnosti zůstává stále těžištěm práce ČSPS. Jednotlivé odborné sekce, odborné skupiny, pobočky i komise průběžně aktivně spolupracují při pořádání společných akcí ČSPS /letos to byly opět Olomoucké psychologické dny, v tomto roce již XIV./ a vyvíjejí rovněž bohatou aktivitu vlastní. Zatímco pobočkám se daří integrovat psychology pracující v různých oblastech společenské praxe, sekce, odborné skupiny a komise pořádají především akce sdružující a vzájemně informující kolegy shodného odborného zaměření. Vzrostla aktivita nově aktivizovaných sekcí /sociální a obecné a teoretické psychologie/, nově vznikla odborná skupina pro psychologii zdravého života. Společnou akcí všech sekcí, odborných skupin, komisí a poboček byly XIV. Olomoucké psychologické dny s celou řadou symposií zaměřených k otázkám účasti psychologie v procesu přestavby společnosti.

Zapojení členů ČSPS ve vědeckovýzkumné činnosti je i nadále realizováno v rámci jejich pracovní náplně především na pracovištích ČSAV, vysokých škol, případně i jinde, a to jak v základním, tak i v aplikovaném výzkumu.

Dále uvádíme přehled činnosti jednotlivých sekcí, odborných skupin, poboček a komisí za rok 1988 z hlediska uskutečněných akcí, počtu aktivních vystoupení na těchto akcích a celkové účasti. Dále zpravidla uvádíme stručnou charakteristiku činnosti dané složky. Do přehledu jsou zahrnuty i akce mající popularizační a vzdělávací charakter.

1. Sekce obecné a teoretické psychologie uskutečnila v roce 1988 dvě akce - přednášky a I symposium /v rámci Olomouckých psychologických dnů/. 1 přednášku k historii čs. psychologie /výročí J.E. Purkyně/ s účastí 7 osob, dále 1 přednášku /informativní/ o mezinárodním kongresu psychologie v Sydney /účast cca 65 osob/. V rámci symposia na Olomouckých psychologických dnech odeznělo za účasti 30 lidí 7 aktivních vystoupení. Všechny akce byly pořádány pro členy sekce.

2. Sekce klinické psychologie uspořádala v roce 1988 celkem 6 akcí s účastí cca 1100 osob. Kromě 5 klinicko-psychologických dnů s účastí vždy cca 200 lidí a s aktivním vystoupením 27 lidí celkem, to bylo i symposium v rámci Olomouckých psychologických dnů, kde za účasti 61 lidí odeznělo 8 vystoupení. Klinicko-psychologické dny byly zajištěny opět se spolupředateli /Psychologická sekce Psychiatrické společnosti ČLS JEP, Pracovní skupina pro psychologii při České pediatričké společnosti a Kabinet psychologie ILF. Akce byly určeny pro vlastní členy a odborníky příbuzných oborů /lékaři apod./, kromě odborného měly i popularizační a vzdělávací charakter.

3. Sekce pedagogické psychologie realizovala 2 akce - 1 pracovní setkání /72 referujících a účast 50 osob/, 1 symposium v rámci Olomouckých psychologických dnů - účast 70 lidí - 2 hlavní referáty a diskuse. Členové sekce dosti publikují, rozsáhlá je spolupráce sekce s vysokými školami. Dále členové sekce vyvíjejí osvětovou a vědecko-popularizační činnost zaměřenou na rodiče, učitele a ředitele škol.

4. Sekce psychologie práce pořádala 3 vědecké akce s 22 přednáškami a celkovou účastí 142 lidí. Jednalo se o 2 semináře a 1 sympozium, které se opět konalo v rámci Olomouckých psychologických dnů. Všechny akce byly pořádány pro členy sekce. Jednotliví členové sekce intenzivně spolupracují v nejrůznějších formách osvětových, popularizačních a vzdělávacích akcí v nejrůznějších podmínkách hospodářské praxe /přestože nejsou plánovány a vykazovány v rámci plánů činnosti CSPS/. Významný je i rozsah publikační činnosti členů sekce.

5. Sekce sociální psychologie po delší době obnovila svou činnost ve větším rozsahu. Nově se ustavil výbor sekce. Sekce pořádala v roce 1988 2 akce. /1 seminář s účastí 35 osob a 7 aktivních vystoupení a 1 sympozium na Olomouckých psychologických dnech ve třech tematických blocích odeznelo 37 příspěvků za účasti cca 90 osob/. V rámci sekce pracuje skupina sociálně psychologického výcviku. Pořádala 10 klubových večerů, 1 odborné setkání a společenský večer /ve spolupráci s pobočkou pro Prahu a středočeský kraj/, aktivně vystoupilo 18 lidí, celková účast cca 360 osob.

6. Sekce poradenské psychologie uskutečnila 2 akce - obsahově navazující na Poradenské dny určené pro pracovníky pedagogicko-psychologických poraden. Obou akcí se zúčastnilo cca 250 lidí. Další tři plánované akce se nepodařilo z organizačních důvodů realizovat. V činnosti sekce se nepříznivě projevila nejistota pracovníků pedagogicko-psychologických poraden v důsledku snižování administrativního aparátu NV, jež se promítla v nátlaku na snižování odborných pracovníků poraden. Tato krize je zřejmě již překonána, měla však negativní dopad na odbornou aktivitu jednotlivých členů i celé sekce.

7. Sekce psychologie sportu pořádala 3 akce /semináře, symposia/ s celkovou účastí 53 osob, 1 akce byla cílena na odbornou veřejnost, zbývající dvě /jedna z nich třídní/ pro vlastní členy - 14 aktivních vystoupení. Členové sekce prodloužili kolektivní členství v ISSP a FEPSAC, prof. Hošek byl zvolen do řídicího výboru FEPSAC jako zástupce CSPS. Zúčastnil se na jednání výboru v Aténách. Členové sekce rozvíjejí publikační činnost a podílejí se na výzkumné činnosti SPZV.

8. Sekce forenzní psychologie samostatné akce v roce 1988 nepořádala. Ve spolupráci se sekci sociální patologie ČSSS se podílela na zajištění a realizaci třídního semináře a 1 jednodenního semináře - obě akce byly pořádány pro členy sociologické a psychologické společnosti. Druhá akce - 1 aktivní vystoupení. Členové sekce publikují, vystupují v hromadných sdělovacích prostředcích k forenzně psychologické problematice, pořádají školení odborníků činných v oblasti kriminologie a kriminalistiky, rozvíjejí ve větším rozsahu expertizní činnost.

9. Sekce pro studium chování zvířat uskutečnila 1 konferenci, jíž se zúčastnilo 80 osob, aktivně vystoupilo 45 osob. Spolupořadatelé byli Etologická sekce České společnosti pro studium VNC CLS JEP a Etologická sekce Zoologické společnosti při CSAV. Akce byla určena pro vlastní členy. Probíhá jednání o zástupci sekce v mezinárodním etologickém komitétu, je navázán kontakt s představitelem Mezinárodního etologického komitétu pro východoevropské země. Trvá kontakt s Mezinárodní společností pro Komparativní psychologii. Publikační a výzkumná činnost je vázána na jednotlivé členy sekce a jednotlivá pracoviště.

10. Sekce vývojové psychologie pořádala 4 akce o celkové účasti 227 lidí a 13 aktivních vystoupeních /1 symposium 45/5, 1 pracovní setkání 50/5, 2 přednášky 132/3. 1 akce pro veřejnost, 1 pro mládež a 2 pro vlastní členy. V rámci zahraniční spolupráce - účast dvou členů na bienale ISSBD v Budapešti. Členové sekce publikují, podílejí se v rámci svého pracovního zařazení významně na výzkumné činnosti /SPZV/.

11. Sekce psychologie umění pořádala 1 celostátní konferenci - účast 38 osob, aktivní vystoupení 11 lidí - akce určena vlastním členům sekce a zájemcům z příbuzných oborů. Členové sekce publikují, v rámci SAK popularizují a úzce spolupracují s výkonnými umělci - členy uměleckých svazů, jež zvou na konference a další akce, jež sekce pořádá.

12. Odborná skupina pro neuropsychologii pořádala 2 pracovní setkání s 58 účastníky a 11 aktivními vystoupeními. Spolupořadatelé obou pracovních seminářů byly: katedra psychologie ILF Praha a katedra psychologie FF UJEP Brno. Členové sekce publikují, v rámci členství v Mezinárodní neuropsychologické společnosti spolupracují na vývoji testů matem. schopností s PLR a podílejí se v rámci svého pracovního zařazení na výzkumných úkolech SPTR a SPZV.

13. Odborná skupina pro psychologii zdravého života - byla založena v průběhu roku 1988, přihlásilo se zatím 164 členů / 1/3 CSR, 1/3 Praha, 1/3 SSR/; konstituující pracovní setkání přípravného výboru se konalo za účasti 24 osob, jež v diskusi přispěly ke specifikaci zaměření činnosti skupiny.

14. Odborná skupina pro teorii a praxi projektivních technik samostatné akce naplánovala, podílela se na 47. klinicko-psychologických dnech. Předseda skupiny vyvíjí intenzivní výzkumnou a publikační činnost.

15. Pobočka pro Prahu a středočeský kraj pořádala 3 pracovní setkání realizovaná formou panelové diskuse za účasti vždy 40 - 50 zájemců z různých psychologických pracovišť. Převaha účastníků byla z oblastí poradenské psychologie. Panel zahrnoval vždy 6 aktivních účastníků. Akce byly pořádány pro vlastní členy, zúčastnili se však i členové jiných poboček CSPS.

16. Pobočka Ústí nad Labem uskutečnila v roce 1988 2 krajské semináře s celkovou účastí 48 osob. Druhý seminář byl spojen s prohlídkou psychologické laboratoře ASVS Dukla Liberec. Oba semináře byly pořádány pro vlastní členy a širší odbornou veřejnost. Pobočka, která má 83 registrovaných členů usiluje o navázání kontaktu s psychology práce z Berlína, zatím bez kladného výsledku.

17. Pobočka Plzeň pořádala celkem 8 akcí s celkovou účastí 223 osob, a to 5 přednášek, 2 pracovní setkání a 1 seminář. Všechny akce byly pořádány ve spolupráci s dalšími institucemi mimo CSPS. 7 akcí bylo pro vlastní členy, 1 pro veřejnost. Pobočka rozvíjí rozsáhlou osvětovou a vědeckopopularizační činnost, její členové jsou zapojeni ve vzdělávacích akcích SAK, v řadě případů orientovaných na mládež.

18. Pobočka České Budějovice realizovala celkem 9 akcí - 7 seminářů, resp. pracovních setkání, 2 přednášky s účastí celkem 417 osob, aktivně vystoupilo 10 účastníků. Pro veřejnost byly určeny

2 akce /190 osob/, pro mládež /VŠ studenty/ 1 akce - 100 osob, zbývající akce byly pořádány pro vlastní členy. Akce pro veřejnost a mládež měly charakter vědeckopopularizační a vzdělávací.

19. Pobočka Ostrava pořádala 10 akcí - 3 semináře s účastí 30, 36 a 28 lidí. Dále pobočka participovala na kursech ČSVTS - 7 akcí s účastí 349 osob a s 28 aktivními vystoupeními. Pro veřejnost bylo tedy pořádáno 7 akcí a pro vlastní členy 3 /94 osob, 4 aktivní účastníci/, spoluorganizátor MěV SAK Ostrava.

20. Pobočka Olomouc uskutečnila 2 semináře /pracovní setkání/ s účastí 26 a 17 osob. Pobočka se dále výrazně podílela na organizačním a obsahovém zajištění Olomouckých psychologických dnů a dále participovala i na 1 konferenci /46 účastníků/, kde byli zastoupeni další spoluorganizátoři. Poslední dvě akce byly pořádány jednak pro odbornou veřejnost, jednak /viz druhá konference/ pro širší odbornou veřejnost příbuzných oborů.

21. Pobočka Brno zajistila 3 akce. Jednalo se o 2 symposia /semináře/. Obě semináře byly pořádány ve spolupráci s MěV SAK, účastníků bylo celkem 125, z toho 19 aktivních vystoupení. Kromě toho byla pořádána 1 exkurze v psychiatrické léčebně v Brně, jíž se zúčastnilo 32 osob. Všechny akce byly určeny pro vlastní členy. Členové pobočky se hojně podílejí na vědeckopopularizační a osvětové činnosti ve spolupráci či v rámci SAK, v rámci zapojení na svých pracovištích se řada z nich podílí na řešení úkolů SPZV.

22. Pobočka Hradec Králové pořádala 5 polodenních přednášek s diskusí /za účastí 45, 28, 30, 25 a 15 osob/, dále 2 dvoudenní semináře, které pořádaly jiné instituce a pobočka se spíše spolupodílela, 1 z těchto dvou akcí byla s mezinárodní účastí - spolupůsobil pedagogické a sociologické společnosti. Účast na obou posledních akcích byla 120 osob.

2. Vědeckopopularizační a vzdělávací činnost má s činností vědeckou a odbornou velmi těsné sepětí. Mnohé z odborných akcí jsou zaměřeny i na širší veřejnost, pozornost je věnována rovněž mládeži, a to jak z hlediska realizovaných témat, tak i zaměřením akcí na mládež přímo. Důležitou roli zde hraje rovněž to, že odborná pracovní setkání, semináře, symposia, přednášky apod. mají zpravidla charakter akcí vzdělávacích, jež prohlubují kvalifikační připravenost mladých psychologů. Odborné sečky, skupiny, komise i pobočky velmi často spolupracují při zajišťování akcí, zejména po organizační, ale i obsahové stránce se SAK, VTS a dalšími institucemi - vzájemná výměna informací s pedagogy, sociology, právníky, lékaři apod. je považována za samozřejmou, má vzrůstající trend a kladně ji hodnotí zejména zmiňovaní účastníci mimo ČSPS.

3. Spojení vědy s praxí je považováno za přirozené a potřebné ve většině zpráv. Jde však o úsek, kde se vyskytuje celá řada problémů, o jejichž řešení ČSPS /hlavní výbor/ průběžně usiluje. Mnohé z nich jsou především organizačního charakteru a souvisejí s celkovými objektivními možnostmi uplatnění psychologie ve společnosti. Společenská objednávka dosud jen málo odpovídá společenské potřebě. Proto vznikají některé tendence, jež ve svých důsledcích uplatnění psychologie v praxi brání - viz například snaha NV po likvidaci administrativy, jež ohrozila po delší dobu pracovníky pedagogicko-psychologických poraden. Dosud také trvá převaha pedagogicko-psychologicko-nerqualifikovaných pracovníků poraden - učitelů s nejrůznějšími

aprobacemi. Stále se nepodařilo dopracovat a na odpovědných místech projednat a schválit materiál týkající se uplatnění psychologie v praxi /legislativní komise společnosti/. Řeší se především otázky uplatnění psychologie v přestavbě národního hospodářství a v pedagogické oblasti. Roste důraz na preventivní hlediska /viz vznik odborné skupiny pro psychologii zdravého života/.

4. Vyhodnocení zahraničních styků - trvalejší kontakty se zahraničními partnery vykazala sekce psychologie sportu /kolektivní členství v ISSP a FEPSAC - prof. Hošek zvolen do řídicího výboru FEPSAC jako zástupce ČSPS, zúčastnil se jednání výboru v Aténách. Dále se zahraničím spolupracuje sekce pro studium chování zvířat - a to s Mezinárodní společností pro komparativní psychologii, jedná se o zástupci sekce v mezinárodním etologickém komitétu pro východoevropské země. Ze sekce vývojové psychologie se 2 osoby zúčastnily bienále ISSBD v Budapešti. Odborná skupina pro neuropsychologii spolupracuje s PLR. Pobočka Ústí nad Labem usiluje o spolupráci s NDR. Pobočka Hradec Králové se spolupodílela na konferenci s mezinárodní účastí. Uvedené případy zahraniční spolupráce jsou dosud spíše náhodné, málo systematické a ztroskotávají či alespoň vážnou na četných objektivních překážkách /předpisy, devizové prostředky apod./. ČSPS jako celek usiluje o intenzivní spolupráci s IUPsyS a v jejím rámci s dalšími psychologickými společnostmi především ze socialistických zemí. Zatím se nezdařilo tuto spolupráci realizovat ve větším rozsahu. Světového kongresu psychologie se za ČSSR zúčastnili prof. Janoušek a dr. Kováč /Sydney - Austrálie/, nikoliv však za prostředky ČSPS či SPS. Účast zástupce ČSPS na příštím světovém kongresu psychologie je pravděpodobná, neboť se kongres bude konat v roce 1992 v Belgii.

5. Vyhodnocení ediční činnosti: ČSPS i nadále vydává členský bulletin "Psycholog v Československu". V této souvislosti vyvíjí hlavní výbor ČSPS snahu po dokonalejší koordinaci i organizačním zajištění jeho redakčního zpracování, tisku i distribuce. V roce 1988 byly příspěvky Olomouckých psychologických dnů publikovány mimo tento bulletin, tj. formou samostatného sborníku. Celkově se dále zvýšila publikační činnost v rámci oboru, ale i podíl psychologů na osvětové a vědecko popularizační činnosti ve spolupráci se sdělovacími prostředky. Díky iniciativě dr. Krejčího byl zpracován přehled zájemců o spolupráci se sdělovacími prostředky podle témat a zájmu lidí o určité masmedium.

6. Vyhodnocení spolupráce vědeckých společností při ČSAV. Jednotlivé sekce spolupracují s řadou dalších společností, v závislosti na své specifice. Pokračuje tedy opět spolupráce s Čs. sociologickou společností, Čs. pedagogickou společností, s Psychiatrickou společností ČLS JEP, Čs. vědeckou společností pro esthetiku, se Společností pro studium vyšší nervové činnosti a s Čs. zoologickou společností.

7. Vyhodnocení spolupráce s resortem školství - opět připomínáme, že jde o spolupráci velmi těsnou, neboť mnoho členů ČSPS pracuje na vysokých školách /katedry psychologie/ nebo pedagogicky působí na středních školách /výuka psychologie/, případně jde o pracovníky pedagogicko psychologických poraden. Začala rozvíjet svou činnost pracovní skupina pro výuku psychologie na středních školách /její obsahové, materiální a kádrové zajištění/. Spolupráce s resortem školství je v popředí zájmu hlavního výboru ČSPS i v sou-

vislosti v očekávanou změnou zákona o vysokých školách a s činností pracovní skupiny pro vysokoškolské a postgraduální psychologické studium.

8. Vyhodnocení práce s mladou generací - mladí členové ČSPS se začínají postupně aktivizovat i v souvislosti se vzdělávacím zaměřením řady akcí jednotlivých složek ČSPS, které přispívají k jejich kvalifikačnímu rozvoji. Dosud je však celkově nízké jejich aktivní zapojení do pořádaných akcí /referáty, diskusní příspěvky/, jakož i jejich podíl na publikační činnosti.

9. Vyhodnocení organizátorské činnosti: v uplynulém roce se sešlo předsednictvo hlavního výboru ČSPS 4x /75. 1., 12. 4., 31. 5., 8. 11./ a hlavní výbor ČSPS 3x /26. 1., 21. 6. a 22. 11. 1988/.

Zastoupení členů ČSPS v orgánech CSAV:
vědecké kolegium pedagogiky a psychologie: 9
psychologická komise při VK PP CSAV: 18 členů
valné shromáždění CSAV: 3 členové.

Zasílání blahopřejných dopisů jubilantům jako součást péče o členskou základnu je zejména v poslední době velmi kladně hodnocena, zejména jubilanty z řad prakticky působících kolegů.

Těžiště činnosti ČSPS v roce 1988 představovalo obnovení práce některých sekcí a dalších složek ČSPS, jejich projednání na předsednictvu hlavního výboru a na hlavním výboru z hlediska existujících problémů a nedostatků, v dopracování některých materiálů /prozatímní organizační řád platný od ledna 1989/. Nově byla ustavena odborná skupina pro psychologii zdravého života.

V rámci ČSPS jsou ustaveny následující sekce, odborné skupiny a komise:

- 1/ sekce:
teoretické a obecné psychologie, klinické psychologie, pedagogické psychologie, psychologie práce, sociální psychologie, poradenské psychologie, vojenské psychologie, psychologie tělesné výchovy a sportu, forenzní psychologie, pro studium chování zvířat, vývojové psychologie, psychologie umění,
- 2/ odborné skupiny: pro teorii praxi projektivních technik, pro neurologii, pro psychologii zdravého života,
- 3/ komise: pro psychologickou terminologii, pro metodologii marxistické psychologie.

10. Problémy vyžadující součinnost KOVS

- a/ nutnost dořešit umístění sekretariátu ČSPS /příp. přestěhování/ - za dosavadní podporu a pomoc patří poděkování KOVS
- b/ vyjasnit možnost poskytnutí zasedacích místností pro jednání orgánů ČSPS a pro odborné akce sekcí
- c/ zvážit možnosti zajištění rozmnožovacího zařízení v prostorách KOVS, příp. v rámci její kompetence.

Doc. PhDr. Eva Bedrnová, CSc.
vědecká tajemnice ČSPS

V Praze dne 12. 1. 1989